

Tervishoiutöötajate pädevushindamine

*Millised on Eesti tervishoiutöötajate pädevushindamise
kitsaskohad ja arendamise vajadused?*

peakontrolör Ines Metsalu-Nurminen
auditijuht Rauno Vinni
audiitor Pille Kuusepalu

Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjoni istung
09.10.2024

riigikontroll
National Audit Office of Estonia

Tervishoiutöötajate pädevushindamise mõte

Pädevushindamise peamised eesmärgid:

- 1) suunata tervishoiutöötajaid oma teadmisi ja oskusi **hoidma** ning järjepidevalt **täiendama**;
- 2) anda inimestele **kindlust**, et tervishoiuteenuseid pakuvad tõendatud pädevusega tervishoiutöötajad.

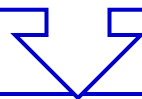
„**Riigi huvi** peaks olema see, et inimeste eest vastutavad spetsialistid on kompetentsed ja seda mitte ainult vahetult peale residentuurieksami sooritamist, vaid ka kümnete aastate möödudes.“

Ülevaate iseloomustus

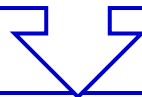
- **Eesmärk** oli anda ülevaade tervishoiutöötajate pädevuse hindamise olukorrast ning tuua esile selle kitsaskohad ja nende lahendamise võimalused või valikukohad.
- **Periood:** 2018. a – 2024. a I pa.
- **Menetlusosalised olid**
 - Sotsiaalministeerium,
 - Tervisekassa,
 - Terviseamet.
- Ülevaade on osa tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamise auditeerimisest.
- 2024. aasta alguses avaldasime aruande „Riigi tegevus tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamisel.“
- 2024. aasta lõpus valmib aruanne: „Järelevalve tervishoiutöötajate üle ja nende tegutsemisõiguse piiramine“ (vt ka viimane slaid).

Ülevaate põhiküsimused

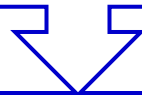
Millistel arstlikel erialadel pädevushindamine toimub ja millisel moel?

Kui palju tervishoiutöötajaid on pädevushindamise läbinud?

Millised on praeguse pädevushindamise korralduse tugevad ja nõrgad küljed?

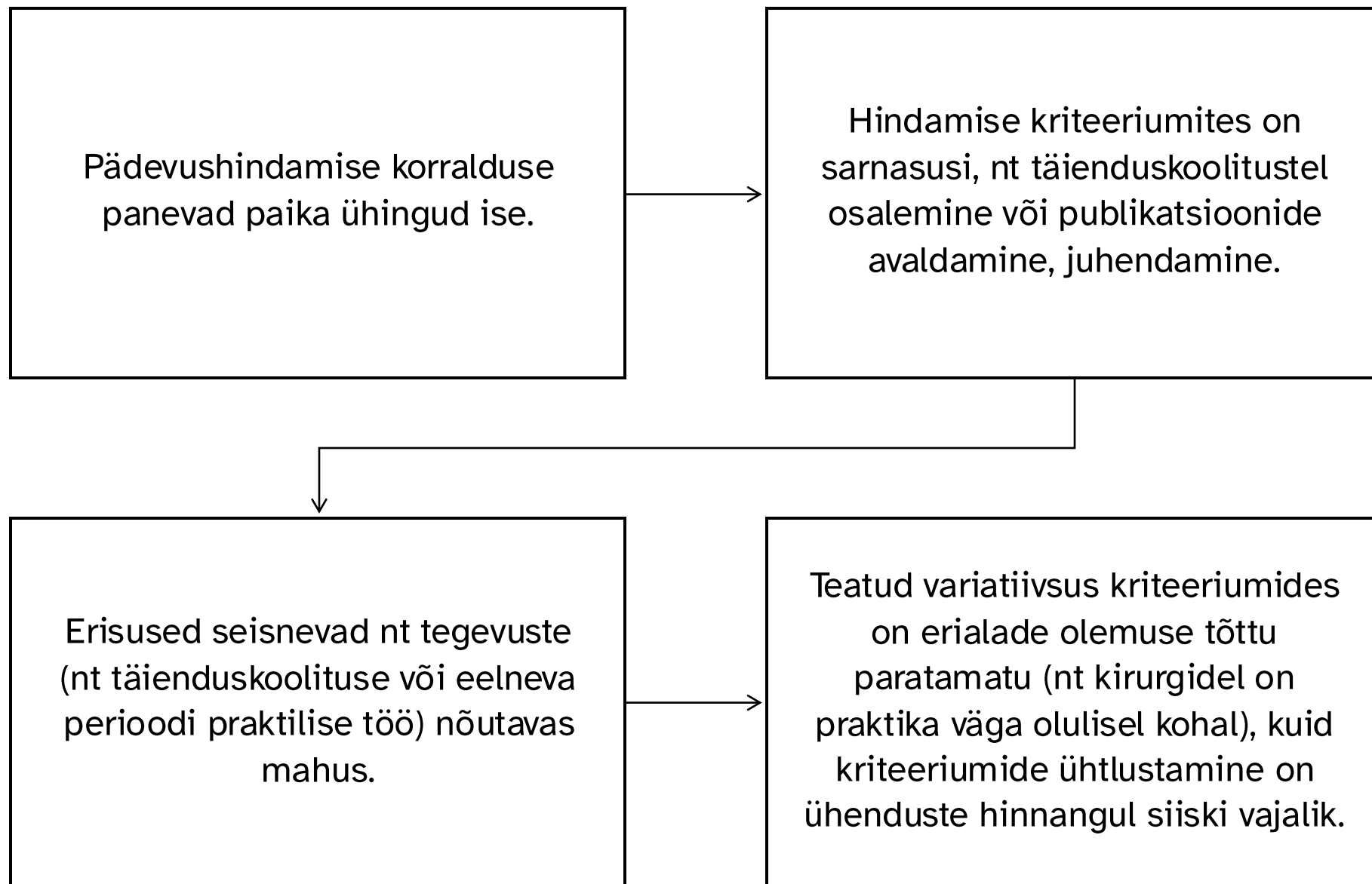
Kuidas suurendada kindlust, et patsiente ravivad pädevad tervishoiutöötajad?

Eestis osaleb pädevushindamises väike osa tervishoiutöötajatest

- Üldjuhul pole tervishoiutöötajatel oma pädevuse hindamiseks praktilist ajendit.
- Töötavatest arstidest on 01.01.2024. a seisuga kehtiv pädevushindamise tõend vähem kui veerandil, hambaarstidest ca 60%-l, õdedest ja ämmaemandatest alla 10%-l.
- Pädevushindamine on toimunud 41 arstlikust erialast 27-l ja 20-st lisapädevusega erialast 4-l.
- Paljud tervishoiutöötajad, kes ei osale pädevushindamises, kindlasti arendavad oma teadmisi ja oskusi!
- Kuid tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamisega tegelevatel riigiasutustel ja patsientidel ei ole tõendust selle kohta, mil määral pädevust tegelikult täiendatakse.

**Pädevus-
hindamise
kriteeriumid on
eriala- ja
kutseühingutes
erinevad.**

**Pädevuse
tõendamine
pole erialati
võrreldava
põhjalikkuse ja
sisukusega.**

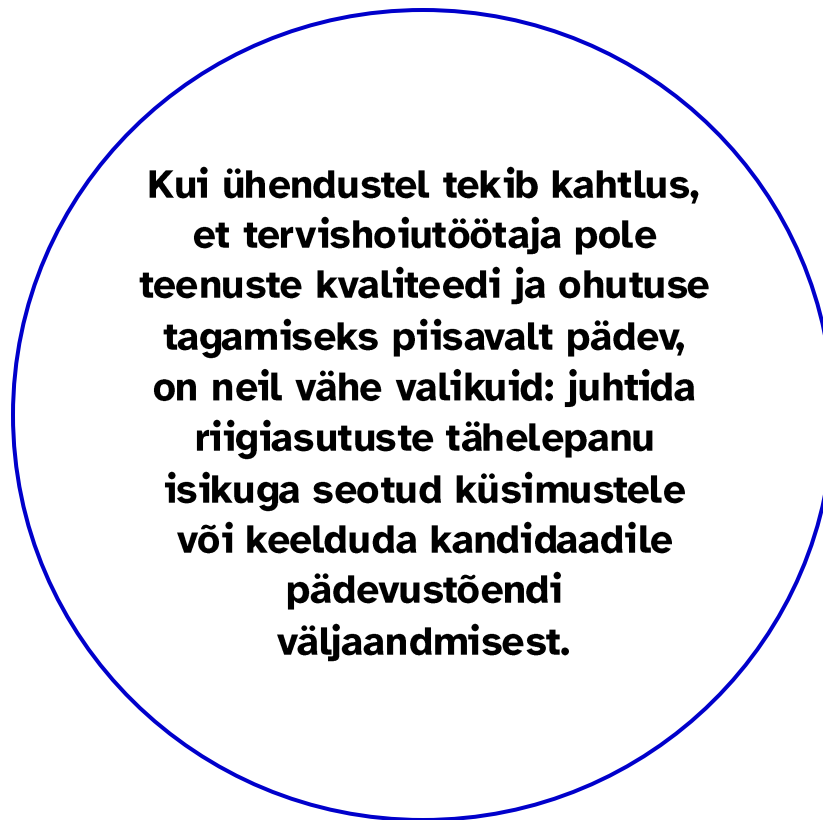
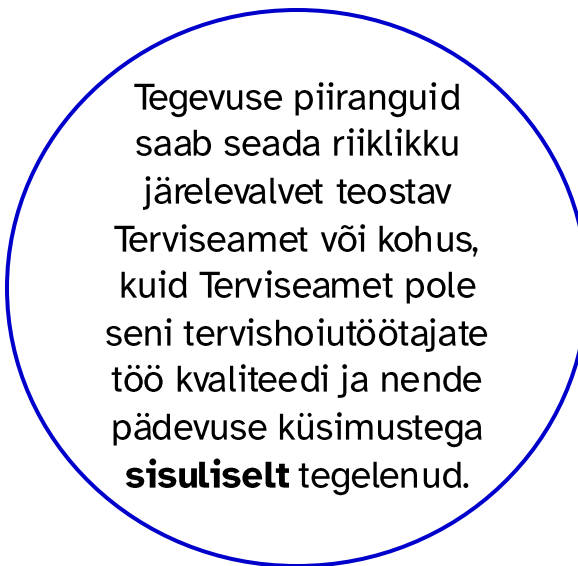
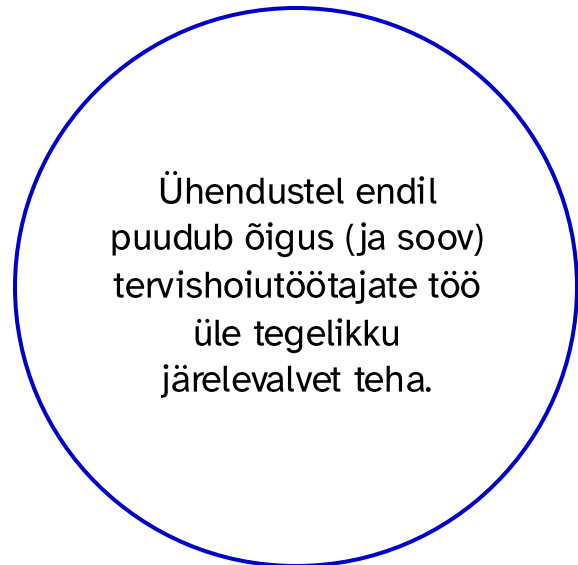

Tervishoiuteenuste osutajatel on kohustus tagada tervishoiutöötajatele aastas vähemalt 60 tunni ulatuses täienduskoolitust, kuid kõik tervishoiutöötajad ei saa nõutud mahus koolitustel osaleda.

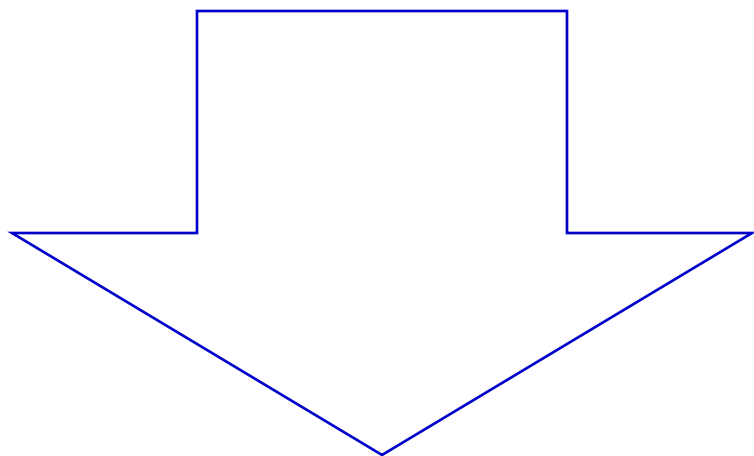
- Ühenduste sõnul on levinumad takistused järgmised:
 - töötajate puudusest tulenev asendajate nappus;
 - koolituste kehvem kättesaadavus tervishoiuteenuse osutajate jaoks, kes tegutsevad keskustest kaugemal.
- Lisaks, Tervisekassa sõnul peaks täienduskoolituse raha, mis sisaldub Tervisekassa tervishoiuteenuste rahastuses, vastama tegelikele koolituskuludele. Kuid ühenduste sõnul see nii ei ole.

**NB! Pätevustõendi
puudumine ei takista
tervishoius töötamist.**

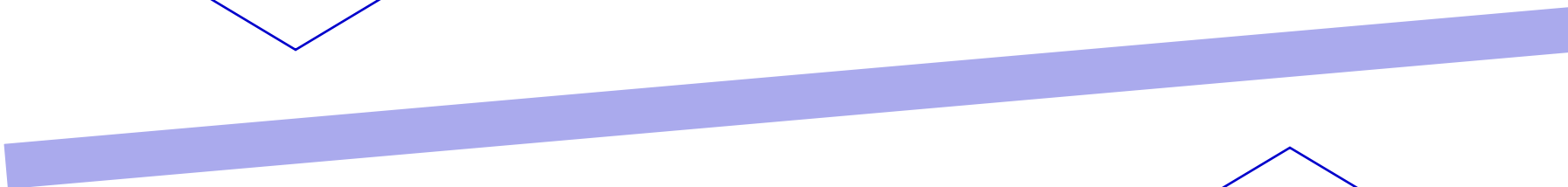

Pädevushindamise kohustuslikuks muutmise vajadust on korduvalt arutatud, osapooled on vastakatel seisukohtadel.

Riigikontrolli küsitlusele vastanud ühendustest 73% näeb vajadust kohustusliku hindamise järele tingimusel, et riik pakuks ühendustele selle korraldamiseks tuge (vt järeldusi).

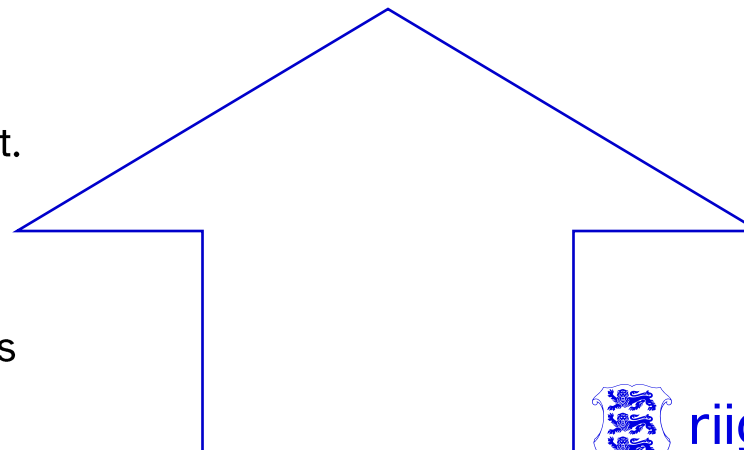
Riiklik tugi oleks ühenduste hinnangul peamine viis, kuidas suurendada hindamises osalemise määra.

Ligikaudu veerand ühendustest eelistab vabatahtliku süsteemi jätkumist.

Sotsiaalministeerium peab pädevushindamist tugevalt soovituslikuks, kuid selle kohustuslikuks muutmist teostamatuks.

Põhjuseks on ühenduste erinev võimekus ja ebaselgus, milline ühendus pädevust peaks hindama.

riigikontroll
National Audit Office of Estonia

Järeldused

- Riigikontrolli arvates on nii vabatahtliku kui ka kohustusliku süsteemi korral Sotsiaalministeeriumil, Terviseametil ja Tervisekassal mitmel moel võimalik pädevushindamise arendamist toetada.
 - Senine pädevushindamise süsteem on täitnud oma eesmärgi vähesel määral. Tarvis on saavutada olukord, kus rohkem tervishoiutöötajaid hindaks oma pädevusi ja patsientidel oleks võimalik veenduda tervishoiutöötajate pädevuses.
 - Pädevushindamise protsess tuleks nii taotlejatele kui ka pädevuse hindajatele võimalikult lihtsaks teha.

Järeldused

Sotsiaalministeerium

peaks kujundama ühtsemad hindamiskriteeriumid.

Terviseamet

peaks täienduskoolituse mahu nõude täitmise üle tegema sisulist järelevalvet ja

eest vedama digilahenduse (s.t teabe ja dokumentide vahetamise rakenduse) arendamist, hindamistulemuste info kokkukogumist ja avalikkuse teavitamist.

Tervisekassa

peaks veenduma, et rahastatavad tervishoiuteenused on kvaliteetsed ja neid pakuvad pädevad tervishoiutöötajad.

Järelevalve tervishoiutöötajate üle ja nende tegutsemisõiguse piiramine

- Ülevaate „Tervishoiutöötajate pädevushindamine“ tulemusel valmib ka teine aruanne, mis käsitleb tervishoiutöötajate tegutsemisõiguse piiramise probleematikat.
- Peaküsimus:
 - Milline on tervishoiutöötajate probleemse tegevuse (korduvad ravivead, mitteteaduspõhisus, ebaeetiline ja seadusevastane käitumine) märkamise ja piiramise praktika Eestis?

Järelevalve tervishoiutöötajate üle ja nende tegutsemisõiguse piiramine: hüpoteesid

- Eestis on tervishoiutöötajate probleemsest tegevusest teavitamise, järelevalve tegemise ja tervishoiutöötajate tegutsemisõiguse piiramise süsteem kohmakas, aeganõudev ja süüdistustel põhinev ehk reageerib siis, kui raskem rikkumine on juba aset leidnud.
- Tervishoiutöötajaid, kelle tegevuses on tuvastatud vigu, on arvatavasti vähesel hulgal. Eelmises lõigus mainitud küsitavuste tõttu ei ole teada, kui palju tervishoiutöötajaid probleemsetl käituvad.
- Õigeaegne probleemse tegevuse märkamine ja sellele reageerimine on oluline, sest riskid patsiendile on suured. Seetõttu võib olla vajalik Terviseameti ülesannete ja õigusaktide ülevaatus ning muutmine.

